

Natural & Artificial
Intelligence Lab

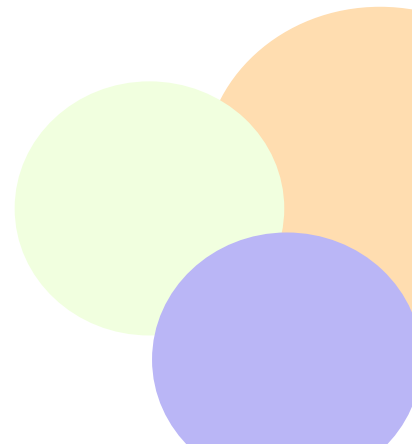

TARTU ÜLIKOOL
arvutiteaduse instituut

Personaliseeritud õpe nüüdisaegses haridusruumis: võimalused ja väljakutsed

22. veebruar 2024

Kristjan-Julius Laak, Jaan Aru
Loomuliku ja tehisintellekti töörühm
Tartu Ülikooli arvutiteaduste instituut

Lahendus → **Vajadus**

Vajadus → **Lahendus**

**Milleks meile on vaja
personaliseeritud õpet?**

Vajadused

- Alusteadmised ja nende rakendamisoskus
- Õpioskused
- Koostööoskus
- Enesejuhtimine, agentsus
- Heaolu

Milliseid neist vajadustest täidaks täna unistatud PÕ?

Mis on personaliseeritud õpe?

1. Laiem üleminek õppija-kesksele haridusele: muutus terves koolisüsteemis, haridusstrateegias, õppekavas, pedagoogikas jm
2. Adaptiivõpe

Laiem PÕ (Lee, 2014; Hopkins, 2010)

- Isiklikud eesmärgid ja õppeplaan, koostöös mentoriga → õpe võib toimuda mitteformaalses ja informaaalses keskkonnas
- Mitmeaastane mentorlus
- Õpioskuste, -motivatsiooni, -himu kasvatamine, enesekindlus jne
- Probleem- ja projektõpe: koostöine, kriitiline mõtlemine, probleemilahendus, enesejuhtimine, metakognitsioon jne

Päris hea! Aga...

Eesti: adaptiivõppe lähenemine

Õppe (instruktsioonide, sisu, ülesannete, jne) individuaalseks õpirajaks
Vajalik tehisintellekt ja digitaalne õppekava

(Tetzlaff et al., 2020)

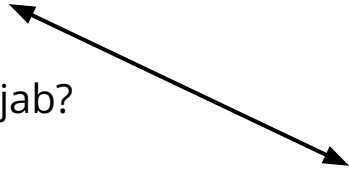

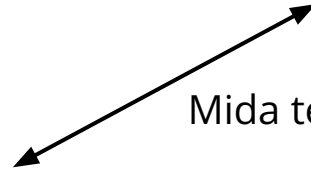
Vahendamine

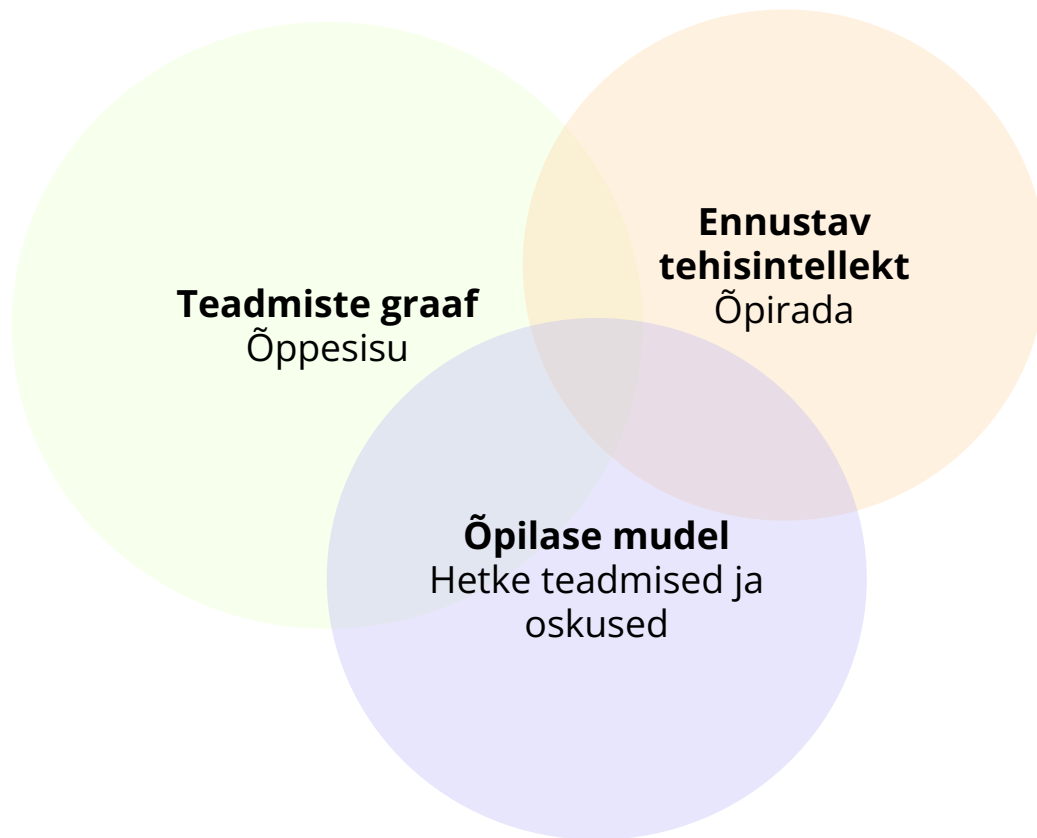
Mida õpilane vajab?

Mida teha järgmiseks?

Adaptiivõppe süsteemid

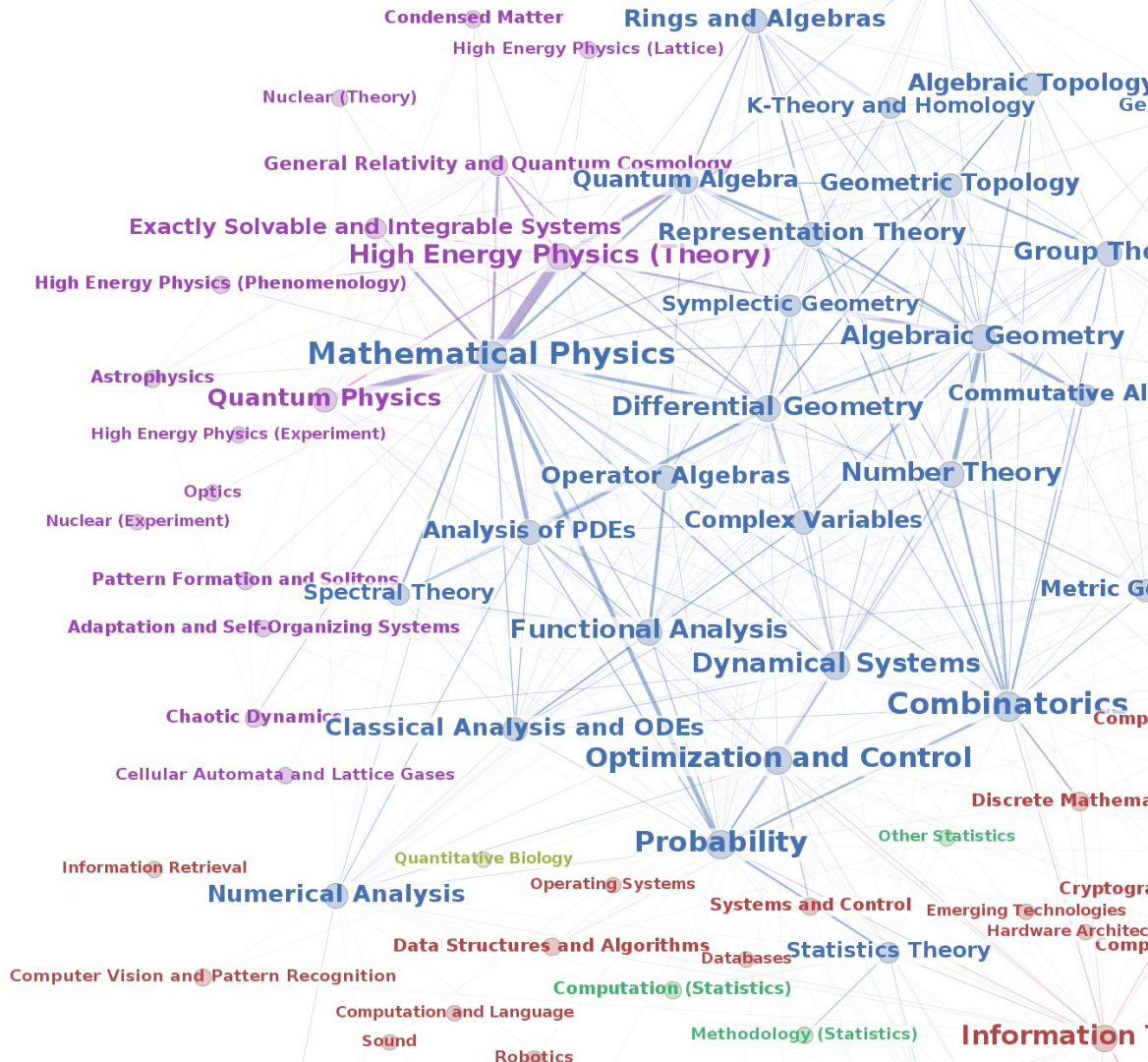

Teadmiste graaf

Digitaalne õppekava

Knobit - elementaarne ühik

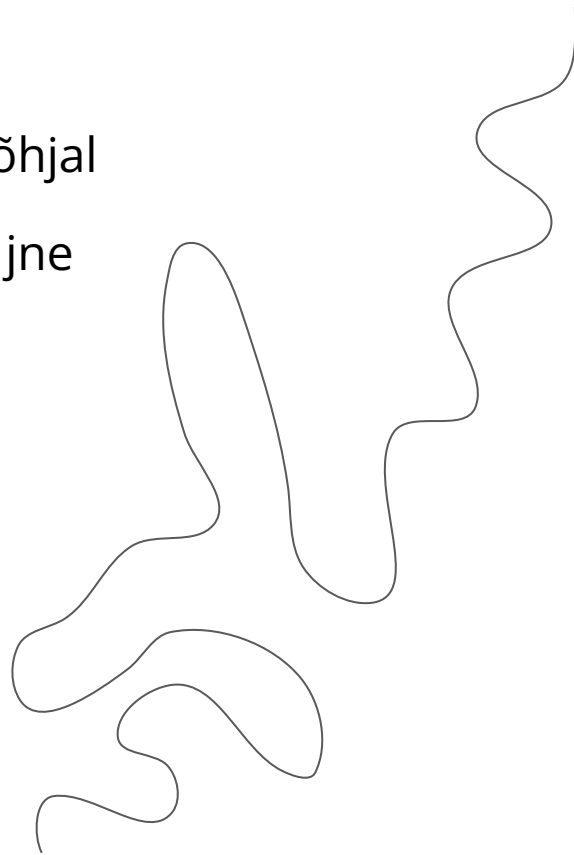
Seotud õppematerjalide ja testidega

Ennustav tehisintellekt

Valib õpilase jaoks õpiraja teiste õpilaste radade põhjal

Sama algoritm, mis TikToki, Youtube'is, Amazonis jne

Matematika knobitid

+ & - numbers are the opposite.

1: the smallest + integer

Learning about axes

Identifying opposite numbers

Opposite No. of 0

Int. btw. No. "a" and oppo. of "a"

Rep. No. with a dis.= a to origin

The opposite of $b-a$

If $a = -b$, b is oppo. No of a .

Add No. with oppo. signs

Identify "+" & "-" numbers by definitions

-1: the biggest - integer

How to draw axes?

Distance btw. pt. A & B on axis

Axis' s midpt. of No. A & B

app. Of oppo. No.s' properties

oppo. No.s calc.

The opposite of $-a-b$

No. $\leq$ its absol. Val.

Add. Oppo. No.s

Use "+" & "-" numbers in real-life

0:the smallest non-neg. rational No.

Read No. on axes' given pts

Draw a pt. on axis by a given No.

Max. int. No. covered by len.=m wood sticks

dist. Btw. 2 pts = absol. Val. of $(a-b)$

2 absol. Values' sum = 0

The opposite of $a+b$

Associative law of add.

Tech. on add. rational no.

0 vs. "-" & "+" numbers

0:the biggest non-pos. rational No.

Recip. Of "-" No.

Axes' distance questions

Min. int. No. covered by len.=m wood sticks

no. $\leq$ its absol. Val.

0' s status in absol. Val.

Rational No.s' add. Principles

Calculators' basics

add.' s commutative law

The concept of rational numbers

Categ. Rational No. "+" & "-" &

Categ. Rational No. integers & fractions

Rational No.s' Categ.

"-" No.s' absolute values

Absol. Val. Calc.

Int.s' addition

fract.s' add.

Add same denom. fract.s first

Add no.s generate int. 1st in mul. No.s' add.

Traditsiooniline õpe

Start

1: the smallest integer

Learning about axes

Identifying opposite numbers

Opposite No. of 0

Int. btw. No. "a" and oppo. of "a"

Rep. No. with a dis. = a to origin

The opposite of $b-a$

If $a = -b$, b is oppo. No. of a .

Add No. with oppo. signs

Identify "+" & "-" numbers by definitions

-1: the biggest - integer

How to draw axes?

Distance btw. pt. A & B on axis

Axis' s midpt. of No. A & B

app. Of oppo. No.s' properties

oppo. No.s scale

The opposite of $-a-b$

No. $\leq$ its absol. Val.

Add. Oppo. No.s

Use "+" & "-" numbers in real-life

0: the smallest non-neg. rational No.

Read No. on axes' given pts

Draw a pt. on axis by a given No.

Max. int. No. covered by len. = m wood sticks

dist. Btw. 2 pts = absol. Val. of $(a-b)$

2 absol. Values' sum = 0

The opposite of $a+b$

Associative law of add.

Tech. on add. rational no.

0 vs. "-" & "+" numbers

0: the biggest non-pos. rational No.

Recip. Of "+" No.

Axes' distance questions

Min. int. No. covered by len. = n wood sticks

no. $\leq$ its absol. Val.

0' s status in absol. Val.

Rational No.s' add. Principles

Calculators' basics

add. s commutative law

The concept of rational numbers

Categ. Rational No. "+" & "-" &

Categ. Rational No. integers & fractions

Rational No.s' Categ.

"-" No.s' absolute values

Absol. Val. Calc.

Int.s' addition

fract.s' add.

Add same denom. fract.s first

End

Personaliseeritud õpe

+ & - numbers are the opposite.

1: the smallest + integer

Learning about axes

Identifying opposite numbers

Opposite No. of 0

Int. btw. No. "a" and oppo. of "a"

Rep. No. with a dis.= a to origin

The opposite of $b-a$

If $a = -b$, b is oppo. No of a .

Add No. with oppo. signs

Identify "+" & "-" numbers by definitions

-1: the biggest - integer

How to draw axes?

Distance btw. pt. A & B on axis

Axis' s midpt. of No. A & B

app. Of oppo. No.s' properties

oppo. No.s calc.

The opposite of $-a-b$

No. $\leq$ its absol. Val.

Add. Oppo. No.s

Use "+" & "-" numbers in real-life

0:the smallest non-neg. rational No.

Read No. on axes' given pts

Draw a pt. on axis by a given No.

Max. int. No. covered by len.=m wood sticks

dist. Btw. 2 pts = absol. Val. of $(a-b)$

2 absol. Values' sum = 0

The opposite of $a+b$

Associative law of add.

Tech. on add. rational no.

0 vs. "-" & "+" numbers

0:the biggest non-pos. rational No.

Recip. Of "-" No.

Axes' distance questions

Min. int. No. covered by len.=m wood sticks

no. $\leq$ its absol. Val.

0' s status in absol. Val.

Rational No.s' add. Principles

Calculators' basics

add.' s commutative law

The concept of rational numbers

Categ. Rational No. "+" "-" &

Categ. Rational No. integers & fractions

Rational No.s' Categ.

"-" No.s' absolute values

Absol. Val. Calc.

Int.s' addition

fract.s' add.

Add same denom. fract.s first

Add no.s generate int. 1st in mul. No.s' add.

Personaliseeritud õpe

+ & - numbers are the opposite.

1: the smallest + integer

Learning about axes

Identifying opposite numbers

Opposite No. of 0

Int. btw. No. "a" and oppo. of "a"

Rep. No. with a dis.= a to origin

The opposite of $b-a$

If $a = -b$, b is oppo. No of a .

Add No. with oppo. signs

Identify "+" & "-" numbers by definitions

-1: the biggest - integer

How to draw axes?

Distance btw. pt. A & B on axis

Axis' s midpt. of No. A & B

app. Of oppo. No.s' properties

oppo. No.s calc.

The opposite of $-a-b$

No. $\leq$ its absol. Val.

Add. Oppo. No.s

Use "+" & "-" numbers in real-life

0:the smallest non-neg. rational No.

Read No. on axes' given pts

Draw a pt. on axis by a given No.

Max. int. No. covered by len.=m wood sticks

dist. Btw. 2 pts = absol. Val. of $(a-b)$

2 absol. Values' sum = 0

The opposite of $a+b$

Associative law of add.

Tech. on add. rational no.

0 vs. "-" & "+" numbers

0:the biggest non-pos. rational No.

Recip. Of "-" No.

Axes' distance questions

Min. int. No. covered by len.=m wood sticks

no. $\leq$ its absol. Val.

0' s status in absol. Val.

Rational No.s' add. Principles

Calculators' basics

add.' s commutative law

The concept of rational numbers

Categ. Rational No. "+" & "-"

Categ. Rational No. integers & fractions

Rational No.s' Categ.

"-" No.s' absolute values

Absol. Val. Calc.

Int.s' addition

fract.s' add.

Add same denom. fract.s first

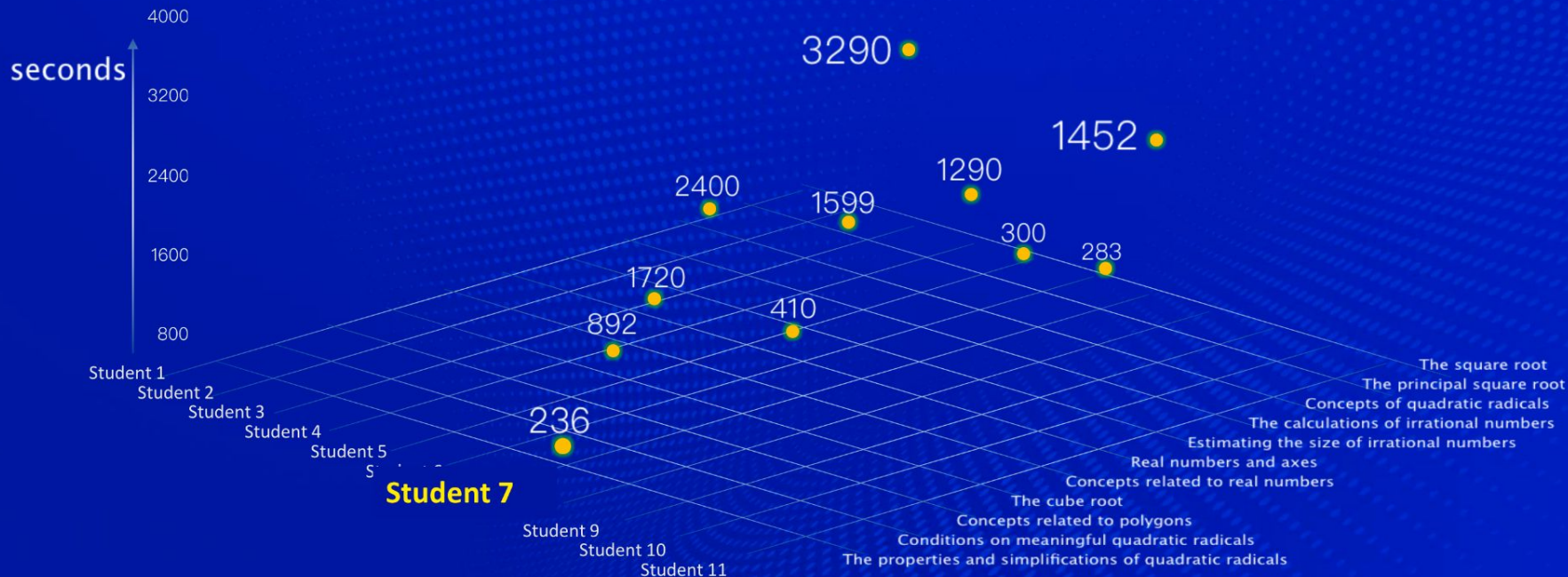
Add no.s generate int. 1st in mul. No.s' add.

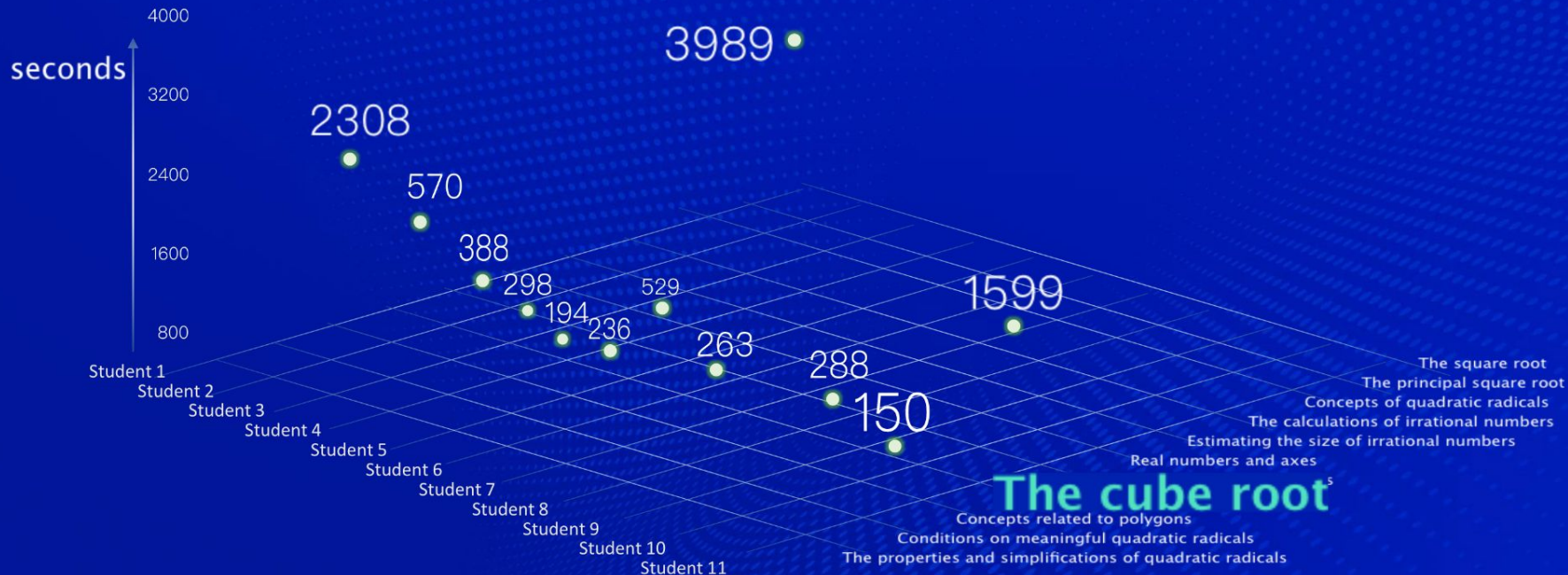
Personaalne õpirada

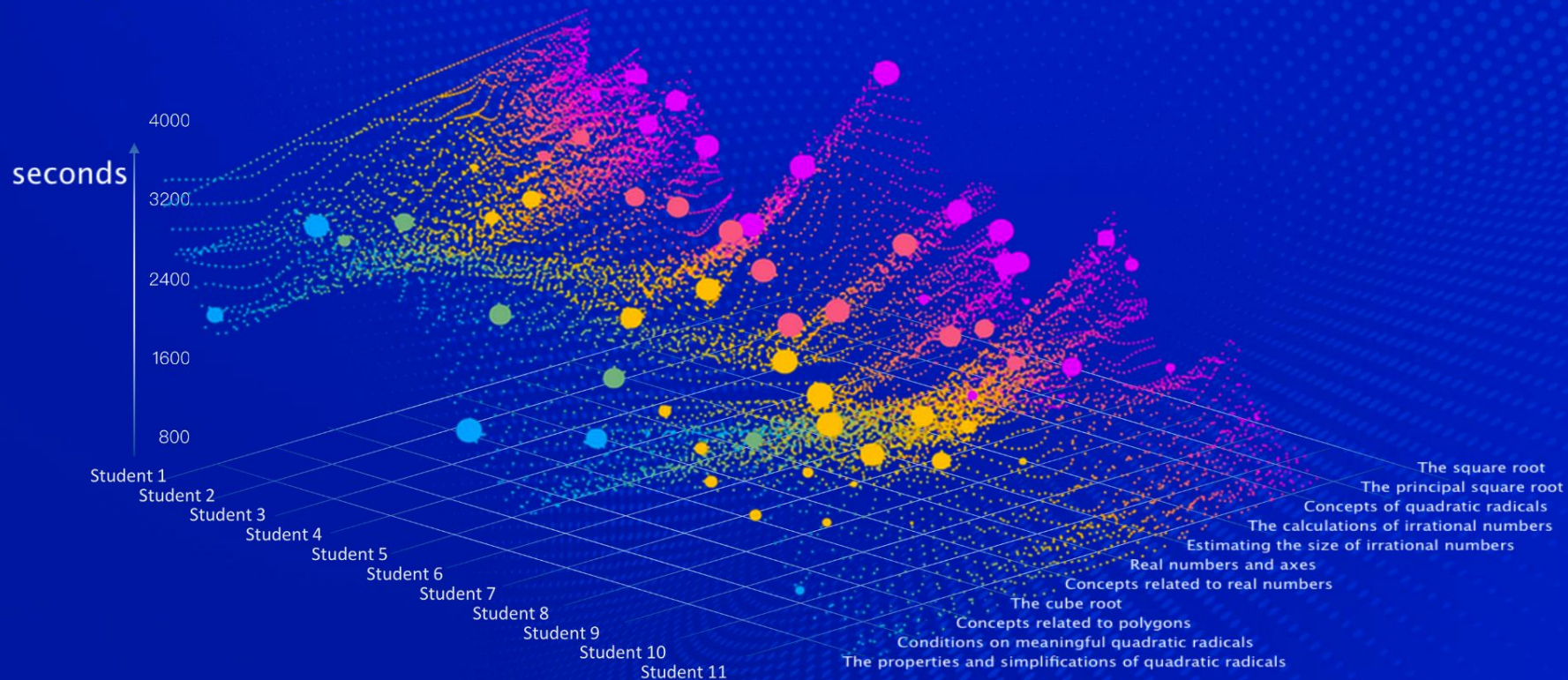

The same student may require different amounts of time on different knowledge points

Different students may require different amounts of time on the same knowledge point

Väljakutsed adaptiivõppe süsteemidega

1. Individualiseeritus
2. Ainult alusteadmised
3. Agentsust piirav

1. Individualiseeritus

为孩子们带来走出大山的希望
brings hopes to local students by providing equality in education

Kersna, Laak, Lepp, Aru, Pedaste, 2024 (ilmumisel)

Adaptive learning

Individualized learning

Modern education

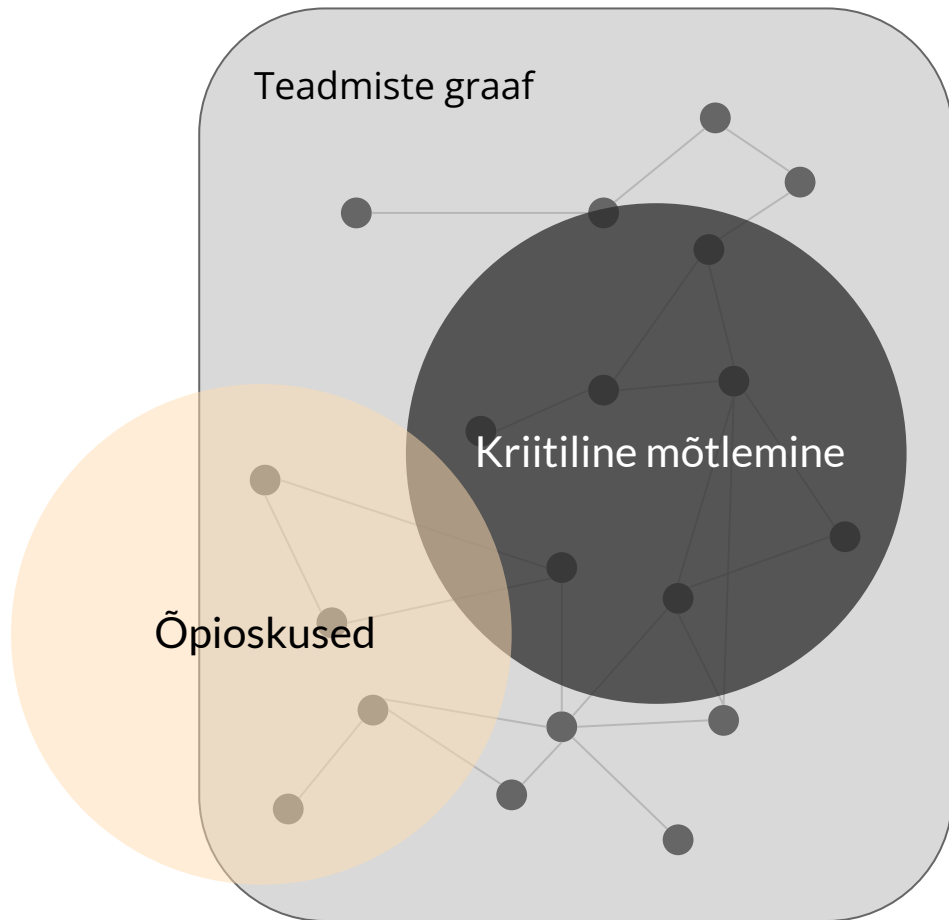
Collaborative learning

2. Ainult alusteadmised

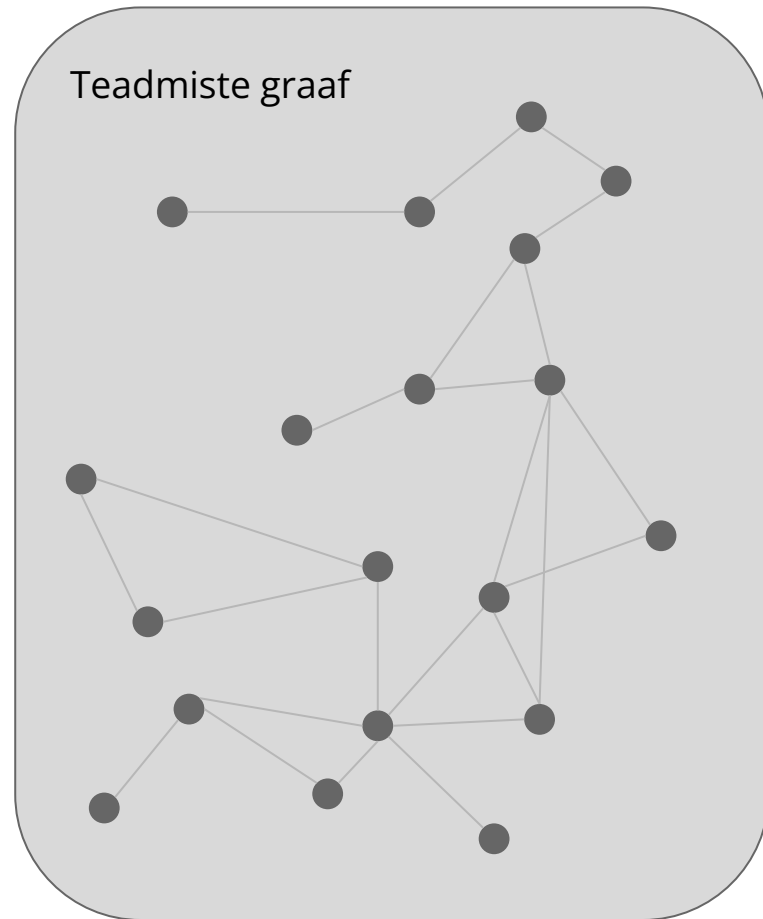
STEM ja keeled

Üldpädevusi ei saa kvantifitseerida

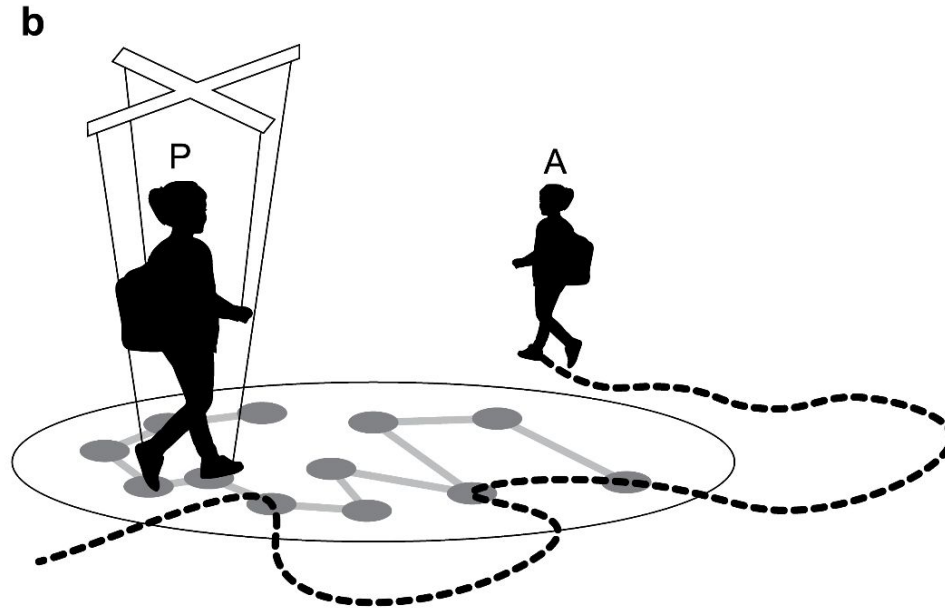

Loomingulisus ja fikseeritus

Saab toimetada ainult nende tükkidega, mis on graafil

3. Piirab õppija agentsust – puudulikud õpioskused

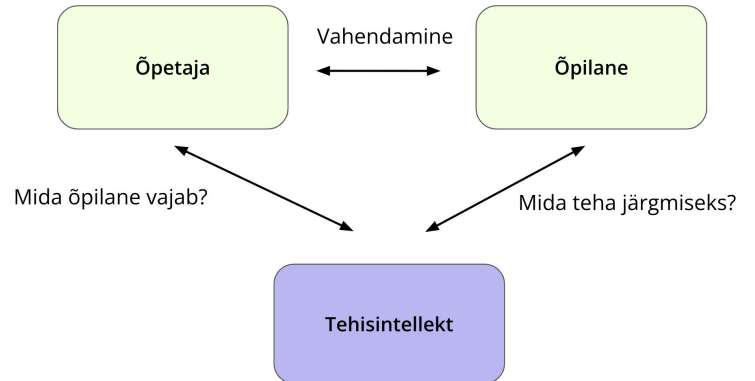

Piirab õpetaja agentsust

“Ütle mulle, mida tegema peab” kultuur

Õpetaja ei treeni enam oma oskust otsuseid teha, kaob professionaalne hinnang ja tundlikkus (GPS näide)

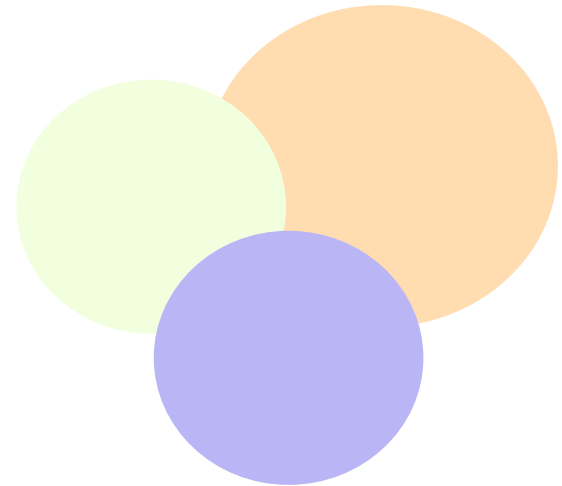
Mis juhtub, kui tehisintellekti seinast tõmbame?

Võimalused (Tuomi, 2024)

- Kiirem ja tõhusam teadmiste omandamine (testi skoor)
- Kriteeriumipõhine hindamine (standardipõhine)
- Skaleerub massidesse, sh Aafrika lapsed

– aga kas see on meie tänane vajadus Eestis?

Kas meie vajadus on efektiivsem alusteadmiste omandamine?

Kas muutunud õpikäsituse elluviimiseks on vaja aineteadmiste kiiret omandamist?

Teadmised on olulised, aga: õpimotivatsioon, sotsiaalsed oskused, emotsionaalne intelligentsus, enesejuhtimisoskused jne

Sellisel kujul on personaliseeritud õpe see sama **19. sajandi ainepõhine õppimine**, ainult palju efektiivsem ja *ilma inimliku komponendita*.

Kriitilise AI&ED uuringute kogukond

- AI ei ole lahendus tänastele hariduse vajadustele: oskused, mida tegelikult tahame arendada (koostöisus, enesejuhtimine jne)...
- ...ega sotsiaalsetele probleemidele nagu õpetajate puudus, õppija-keskse lähenemise puudumine
- PÕ investeerimine ei pruugi parandada hariduse kvaliteeti

Põhiline takistus

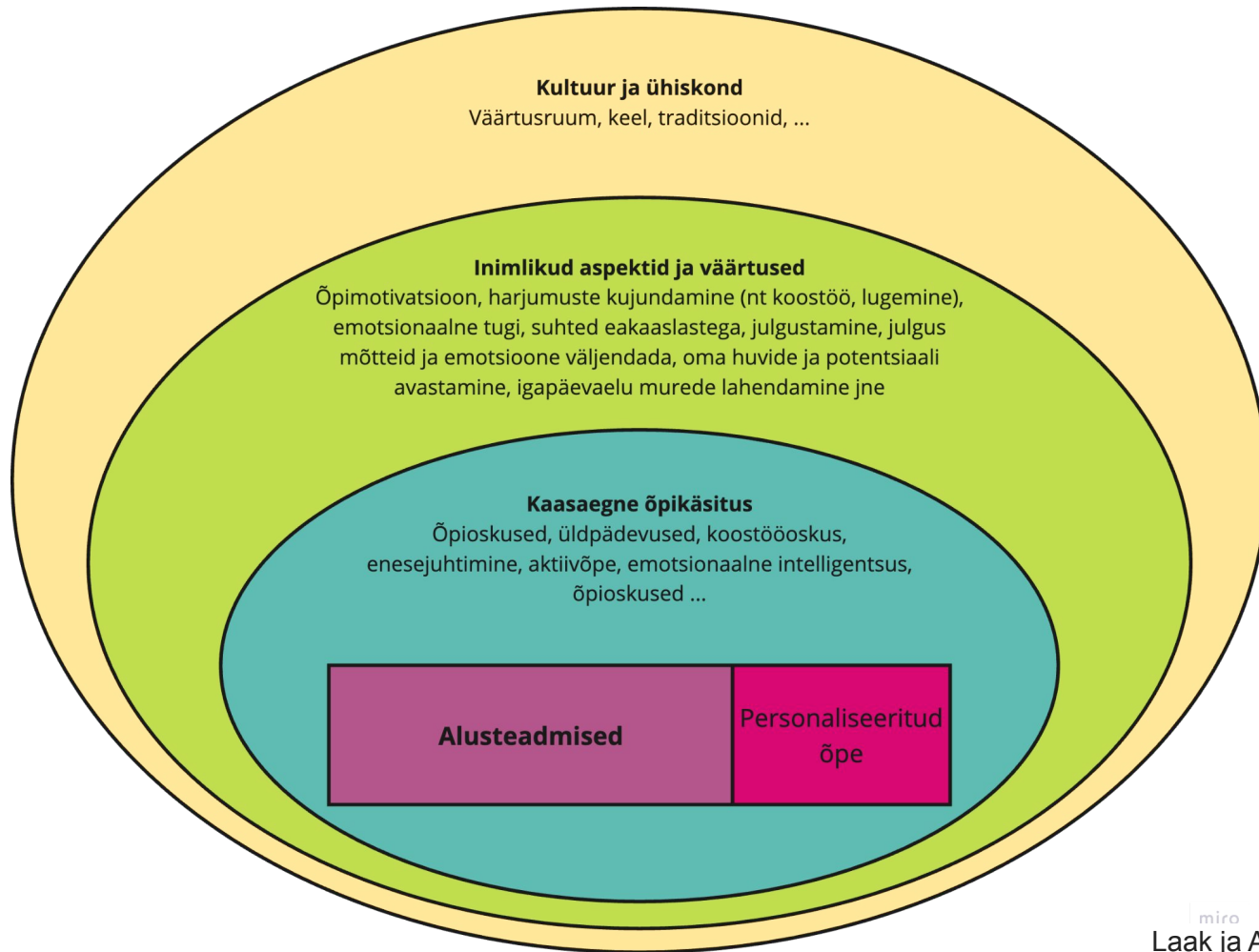
Puudub teaduslik tõestus, et PÕ toob positiivseid muutusi peale efektiivsuse.

**Milleks meile on vaja
personaliseeritud õpet?**

Vajadused

- **Alusteadmised** ja nende rakendamisoskus
- Õpioskused
- Koostööoskus
- Enesejuhtimine, agentsus
- Heaolu

Milliseid ühiskonna liikmeid PÕ kasvatab?
Millist paremat ühiskonda, majandust, elu
aitab PÕ luua?
Kuidas on Eesti parem, kui meil on PÕ?

Naljakas idee :)

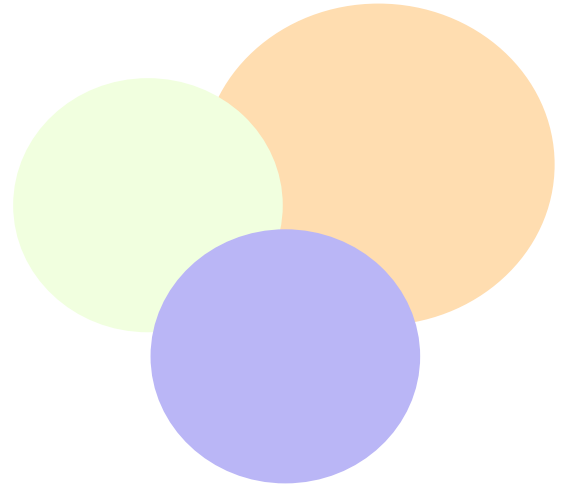
Laiem, õppija-keskne personaliseeritud õpe on meil täna juba olemas Eesti innovaatilistes koolides, kus õpe on õpilase järgi kohandatud ning täidab muutunud õpikäsituse eesmärgi.

Seda viivad ellu julged koolijuhid, õppejuhid ja professionaalsed pedagoogid.

Aitäh!

Kristjan-Julius Laak
julius.laak@gmail.com

nail.cs.ut.ee

EHF 2020 distantsõppe uuring

Enesejuhtimisoskusega õppijad

- Teadlikud oma huvidest ja eesmärkidest
- Oskavad aega ja õppimise sisu planeerida
- DÕ seotud positiivsete emotsioonidega, sooviksid sellega jätkata
- Näevad DÕs võimalusi ja vabadusi
- Tugev enesemotivatsioon
- Tulevad õppimisega hästi toime
- Mõtestavad teadmisi
- Uurivad lisaks õpiku ja töövihiku ülesannetele ise endale huvitavat juurde
- Oskavad abi leida ja soovitada muudatusi

Puuduliku enesejuhtimisoskusega õppijad

- Vajavad tuge motivatsiooni leidmisel
- Raske keskenduda ja suutmatus ennast ise sundida
- Ei tule toime aja planeerimisega
- Tööde hiline mine või poolikult esitamine
- Madal enesehinnang ja negativism
- Õpioskuste puudumine
- Vajab tihedat kooli ja kodu koostööd, et hakkama saada